

- Sjå på eit utval av ofte brukte diskret sannsynsfordelingar
  - Uniform
  - Binomisk
  - Multinomisk
  - Hypergeometrisk
  - Geometrisk
  - Negativ binomisk
  - Poisson
- Prosserar desse beskriv
  - Bernoulli prosess
  - Poisson prosess
- Nokre eigenskapar
  - $E(X)$ og $Var(X)$

Diskret stokastisk variabel

Eit stokastisk variabel som gjev eit endeleg eller tellbart antall utfall.

Definisjon

Paret $(x, f(x))$ blir kalla sannsynsfordelinga til den diskret stok. var. X dersom

- 1 $0 \leq f(x)$
- 2 $\sum_{\forall x} f(x) = 1$ (summen over alle mogelege x)
- 3 $f(x) = P(X = x)$

Definisjon 4.1

La X vere ein stok.var. med sannsynsfordeling $f(x)$.
Forventningsverdien til X er då

$$\mu = E(X) = \sum_{\forall x} xf(x)$$

dersom X er diskret.

Definisjon 4.3

La X vere ein stok. var. med forventning μ . Variansen til X er då:
For diskret X :

$$\text{Var}(X) = E((X - \mu)^2) = \sum_{\forall x} (x - \mu)^2 f(x)$$

Teorem 4.2

$$\text{Var}(X) = E(X^2) - (E(X))^2$$

Bernoulli prosess

- 1 n uavhengige forsøk
- 2 Kvart forsøk resulterer i suksess, $I_i = 1$ eller ikkje-suksess $I_i = 0$.
- 3 Suksess-sannsynet $p = P(I_i = 1)$ er konstant.

Binomisk fordeling

Ser på antall suksess i ein Bernoulli prosess, $X = \sum_{i=1}^n I_i$. X er då binomisk fordelt;

$$P(X = x) = \binom{n}{x} p^x (1 - p)^{n-x}$$

$$\binom{n}{x} = \frac{n!}{x!(n-x)!}$$

Antall moglege kombinasjonar dersom ein trekker x individ frå ein popuasjon på n , *utan tilbakelegging*, og når ein ikkje bryr seg om ordninga (rekkefølge dei er trekt i), dvs *uordna*.

$$\binom{n!}{n_1, n_2, \dots, n_r} = \frac{n!}{n_1! n_2! \dots n_r!}$$

der $n_1 + n_2 + \dots + n_r = n$. Tilsvarende for r ulike grupper ('av suksess').

- Urne med N kuler.
- k blåe kuler (suksess)
- $N - k$ raude kuler (ikkje-suksess)
- Trekker n kuler
- X er antall av dei trekte som er blåe (suksess).

Definisjon hyper-geometrisk

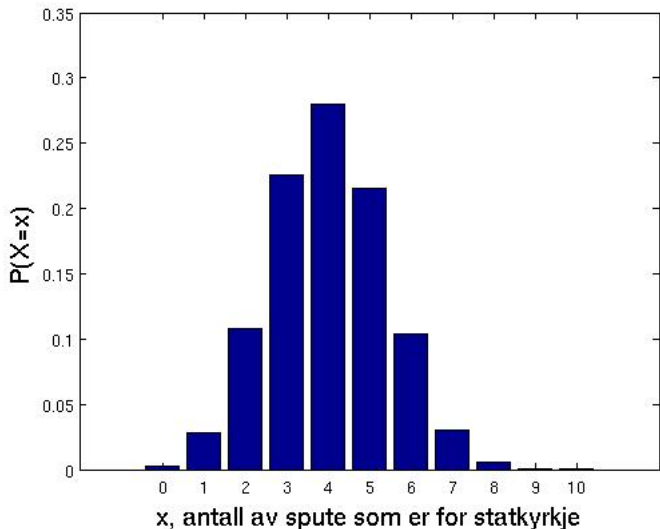
$$h(x; N, n, k) = \frac{\binom{k}{x} \binom{N-k}{X-k}}{\binom{N}{n}}$$

Trussamfunnet har $N = 50$ medlemmar.

For eller i mot statskyrkja?

Nok å spørre 10?

Kva om $k = 20$ er for og $N - k = 30$ er i mot?

$$P(X \geq 5) = 1 - P(X \leq 4) = 1 - \sum_{x=0}^4 h(x; 50, 10, 20) = 0.36$$

Teorem 5.3

Dersom X er hyper-geometrisk fordelt: $h(x;N,n,k)$, så er forventningsverdien

$$E(X) = \mu = \frac{nk}{N}$$

og variansen

$$\text{Var}(X) = \sigma^2 = \frac{N-n}{N-1} \cdot n \cdot \frac{k}{N} \cdot \left(1 - \frac{k}{N}\right)$$